

แนวทางการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดง

APPROACHES FOR WRITING THE ARTICLE ABOUT THAI PERFORMING ARTS

พจน์มัลย์ สมรรคบุตร*

PHOTCHAMAN SAMAKHABUT

(Received: January 10, 2022; Revised: February 25, 2022; Accepted: March 15, 2022)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ 1) แนวทางการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดง โดยนำเสนอหัวข้อหลัก ชื่อเรื่องบทความ ชื่อผู้เขียน ข้อมูลผู้เขียน บทคัดย่อ คำสำคัญ บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป เอกสารอ้างอิง และสัมภาษณ์ 2) ชี้แนะกรอบการเขียนโครงสร้างของบทความที่มีลักษณะเฉพาะทางศิลปะของการแสดง 3) นำผลงานสร้างสรรค์ เชิงตำรามาทูล มาประกอบคำอธิบาย พร้อมทั้งเน้นขั้นตอนและวิธีคิด ประดิษฐ์องค์ประกอบของการแสดงให้ไว้เป็นต้นแบบในการบันทึกผลงานของผู้สืบทอดงานทางศิลปะการแสดงในชุดอื่น ๆ ให้มีความหลากหลาย ได้มีแนวทางพัฒนาตนเองให้ได้เกณฑ์มาตรฐานปรับผลงานสร้างสรรค์ให้เหมาะสมถูกต้องไปตามยุคสมัยที่ควรจะเป็น

คำสำคัญ : บทความงานสร้างสรรค์ แนวทาง ศิลปะการแสดง

Abstract

This article aimed to present as follows:

1. introducing the framework of writing an article relating to the creation of performing arts including: presenting the title, name of the writer, essential abstract, preface, storyline, reference documents and interview parts;
2. suggesting the structural framework for writing and;

* รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Associate Professor retired government employee Udon Thani Rajabhat University

3. presenting portfolio of Seng Tam Mak Hung as a prototype by discussing the definition and sequence of the story and composition of performing arts. Moreover, it could become beneficial for researchers in the field of performing arts. They would be able to follow the work for more variety of meanings; to pursue self-development according to the criteria; to adjust and adapt the work to reach the standard in the modern era.

Keywords: Academic creative article, Approach, Performing Arts

บทนำ

หลักสูตรระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาศิลปะการแสดง หรือสาขาวิชานาฏศิลป์ ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มักจะบรรจุให้มีรายวิชาโครงการสร้างสรรค์ผลงาน ด้านศิลปะการแสดงให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงขั้นตอน และกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน ทางนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์ร่วมสมัย พร้อมจัดการแสดงผลงาน และบันทึกเป็นเอกสารในเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ ซึ่งปรากฏทฤษฎีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ในเอกสารคำสอนเรื่อง การวิจัยนาฏศิลป์และการละคร (พจน์มัลย์ สมรรคบุตร, 2554, น. 26-30)

ส่วนหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาวิชาศิลปะการแสดง สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา หรือสาขาวิชาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาต้องมีผลงานวิจัย ก่อนสำเร็จการศึกษา และมีข้อกำหนดที่ควบคู่กับงานวิจัยก็คือ การนำเสนอองค์ความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบการเขียนบทความ ซึ่งผู้เขียนได้รับคำถามจากนักศึกษา ระดับปริญญาโทถึงรูปแบบการเขียนบทความผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และจากการประเมินบทความทางนาฏศิลป์ พบว่า การเขียนบทความยังมีข้อบกพร่องหลายประการ จึงได้แรงบันดาลใจในการชี้แนะแนวทางการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ ซึ่งมีโครงสร้างคล้ายกับการเขียนบทความอื่น ๆ แต่มีข้อมูลลักษณะเฉพาะทางการแสดง ซึ่งมีองค์ประกอบของบทความสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ในการเขียนบทความวิจารณ์ ทางศิลปะการแสดงให้ไว้เป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. การเขียนชื่อเรื่องบทความ
2. การเขียนชื่อผู้เขียน
3. การเขียนข้อมูลผู้เขียน
4. การเขียนบทคัดย่อ

5. การเขียนคำสำคัญ
6. การเขียนบทนำ
7. การเขียนเนื้อเรื่อง
8. การเขียนบทสรุป
9. การเขียนเอกสารอ้างอิง
10. การเขียนอ้างอิงการสัมภาษณ์
11. การเขียนประวัติผู้เขียน
12. ผลจากการประเมินบทความทางศิลปะการแสดง

แนวทางการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดง

บทความงานสร้างสรรค์ทางการแสดงเป็นช่องทางหนึ่งที่ได้เผยแพร่ความรู้ความคิดของผู้สร้างผลงานวิจัยสู่สาธารณชนในเชิงวิชาการด้วยรูปแบบของบทความให้ได้รับการยอมรับในความสามารถและประสบการณ์ เพื่อได้พัฒนาตนเองให้เป็นนักวิชาการทางผลงานการแสดงให้เข้มแข็ง คงต้องได้ศึกษาแนวทางการเขียนบทความให้เป็นงานวิชาการ ซึ่งผู้เขียนได้กำหนดผลงานสร้างสรรค์ชุดเชิงตำหนักหุ่งไว้เป็นตัวอย่าง เนื่องจากเป็นผลงานที่เคยนำเสนอแลกเปลี่ยนวิธีการคิดสร้างสรรค์ ถ่ายทอดขั้นตอนของผลงานทางการแสดงในการประชุมวิชาการคิดประดิษฐ์ทำรำ ณ ประเทศอินโดนีเซีย ในปี พ.ศ. 2529 ทั้งยังเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงที่รวบรวมศิลปะการแสดงทุกแขนงจากการเคลื่อนไหว สามารถสื่อความหมายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะการแสดงของผู้สร้างสรรค์ถึงผู้อ่านให้ได้รับอารมณ์ในศาสตร์นาฏศิลป์ ด้วยศิลปะการเขียน แนวคิด และกลยุทธ์ในขั้นตอนต่าง ๆ ของชุดการแสดง ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของการแสดง โดยผู้เขียนสามารถชี้แนะแนวทางในการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงได้ดังต่อไปนี้

1. การเขียนชื่อบทความ ควรตั้งชื่อเรื่องให้สื่อถึงเนื้อหาที่นำเสนอเป็นทางการอย่างชัดเจนและครอบคลุมประเด็นของเรื่อง เช่น

“กระบวนการสร้างสรรค์เชิงตำหนักหุ่ง”

2. การเขียนชื่อผู้เขียน ต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริง ไม่ใช้นามแฝง หรือนามปากกา เช่น

“พจน์มัลย์ สมรรคบุตร”

3. การเขียนข้อมูลผู้เขียน โดยระบุหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัดอยู่ในขณะเขียนบทความ เช่น ภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย

“รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี”

4. การเขียนบทคัดย่อ เป็นส่วนที่เขียนสรุปสาระสำคัญของงานทั้งหมด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมการศึกษาของงาน การเขียนบทคัดย่อควรใช้ข้อความสั้น กระชับและกระชับ (concision) มีความถูกต้อง (precision) และมีความชัดเจน (clarity) บทคัดย่อควรเขียนเรื่องสำคัญ ๆ ที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ เน้นประเด็นสำคัญของงานโดยไม่ต้องอ้างอิงเอกสารใด ๆ ทั้งสิ้น เริ่มเขียนด้วยการเกริ่นนำ เน้นสิ่งที่ทำ และสรุปผลสำคัญที่ได้หรือวิธีการปฏิบัติให้ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้ บทคัดย่อต้องประกอบด้วยบทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้อ่านชาวต่างประเทศจะได้อ่านแก่นเนื้อหาจากบทคัดย่อ หากสนใจก็อาจประสานงานแปลบทความฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปศึกษาต่อไป ในส่วนท้ายของบทคัดยอนั้นต้องประกอบด้วยคำสำคัญ (keywords) จำนวน 3 ถึง 5 คำ ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับการค้นหาคำสำคัญ คำสำคัญต้องสะท้อนแก่นเนื้อหาของงานสร้างสรรค์ คำที่เป็นแก่นของเนื้อหา อาจมาจากหัวข้อเรื่องและบทคัดย่อ เป็นคำ หรือกลุ่มคำนามที่กระชับสั้น

บทคัดย่อต้องสั้นกระชับที่สุดเท่าที่จะทำได้ บทคัดย่อในภาษาอังกฤษไม่ควรเกิน 250 คำ หรือเป็นไปตามข้อกำหนดของวารสารที่ต้องการส่งไปตีพิมพ์ การส่งบทคัดย่อสำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ บางแห่งกำหนดไม่เกิน 120 คำ ผู้เขียนต้องย่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น

“บทความเรื่องนี้มุ่งนำเสนอวิธีการนำเอางานสร้างสรรค์ผลงานทางการแสดงมาบันทึกไว้ในรูปแบบของบทความ เพื่อให้ นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และสาขาวิชาศิลปะการแสดงทุกแขนงรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาวิธีการเขียนบทความ พร้อมทั้งนำเสนอการแสดงเชิงตำหนากหู่ไว้ให้ ได้ศึกษาถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงอย่างเป็นระบบในเชิงวิชาการ¹

ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างสรรค์ได้แนะวิธีการคิดประดิษฐ์ท่ารำหลัก และกระบวนการเชิงตำหนากหู่ การแบ่งช่วงการแสดง การกำหนดจำนวนผู้แสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การกำหนดใช้วงดนตรีโปงลางและลายดนตรี และการเผยแพร่การแสดงต่อชุมชนไว้เป็นแนวทางให้ ได้ศึกษาสืบไป

5. การเขียนคำสำคัญ เป็นศัพท์เฉพาะทางที่ให้ความหมาย อ่านแล้วเข้าใจถึง
ชิ้นงานที่เขียนได้ทันที เช่น

“กระบวนการ, งานสร้างสรรค์, ตำนมหากหุ่ง”

6. การเขียนบทนำ ให้เขียนถึงความเป็นมาและความสำคัญของผลงาน
ที่สร้างสรรค์ เช่น

เซ็งตำหากหุ่ง เป็นผลงานสร้างสรรค์การแสดงของผู้เขียน ซึ่งมีแรงบันดาลใจ
มาจากการที่เห็นว่า “ตำหากหุ่ง” ในภาษาท้องถิ่น ส่วนในภาคกลางเรียกว่า “ส้มตำ”
เป็นอาหารหลักของชาวอีสานนิยมรับประทานกันมาก จึงเกิดความคิดว่าควรจะได้ประดิษฐ์
ชุดการแสดงเซ็งแปลก ๆ ใหม่ ๆ (พ.ศ. 2528) ที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตประจำวัน การกินอยู่
อย่างง่าย ๆ และวิธีปรุงตำหากหุ่ง

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2529 ผู้เขียนสอบ พุน SPAFA ได้เป็นตัวแทนนาฏศิลป์
ของกรมการฝึกหัดครูไปเข้าร่วมประชุมวิชาการคิดประดิษฐ์ท่ารำ ณ ประเทศอินโดนีเซีย
โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ราชบัณฑิต เป็นหัวหน้าคณะ
อาจารย์สถาพร สนทอง ผู้แทนของกองการสังคีต กรมศิลปากร อาจารย์พยงค์ ทองหลิม
ผู้แทนวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร และผู้เขียน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำเอา
การแสดงเซ็งตำหากหุ่งไปนำเสนอแลกเปลี่ยนวิธีการคิดสร้างสรรค์ ถ่ายทอดขั้นตอน
ของผลงานทางการแสดงพร้อมทั้งสาธิตประกอบการบรรยาย

ภาพที่ 1 ตัวแทนประเทศไทย
ที่มา : พจนมัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ภาพที่ 2 ผู้เข้าร่วมประชุม 3 ประเทศ
ที่มา : พจนมัลย์ สมรรคบุตร (2538)

7. การเขียนเนื้อเรื่อง โดยเขียนขอบเขตแนวความคิดของผลงานสร้างสรรค์ การแบ่งช่วงการแสดง หลักฐานของข้อมูลในการแสดงท่ารำหลัก การนำท่ารำหลักมาร้อยเรียงเป็นกระบวนการท่า การกำหนดเครื่องดนตรีและเพลง กำหนดจำนวนผู้แสดง กำหนดเวลาที่ใช้ในการแสดง กำหนดเครื่องแต่งกาย ระบุจำนวนการเผยแพร่ผลงานการแสดง และประโยชน์ที่ใช้ในการศึกษา เช่น

วิธีสร้างสรรค์ชุดการแสดงเชิงตำหมากหุง

กระบวนการท่ารำ

ผู้เขียนเริ่มต้นด้วยการหาแกนหลักในชุดการแสดงที่จะสร้างสรรค์ ด้วยการศึกษาค้นคว้าขั้นตอนต่าง ๆ ในการตำหมากหุงตั้งแต่วิธีการเก็บมะเขือเทศ เก็บพริก เก็บถั่วฝักยาว สอยมะละกอ นำไปล้างทำความสะอาด นำมาหั่น นำมาปอก และสับมะละกอ ให้เป็นเส้น เตรียมเครื่องปรุงจนถึงขั้นตำ ต่อจากนั้นได้ศึกษาท่าทางธรรมชาติของชาวบ้าน ในขณะที่เก็บมะเขือเทศ พริก ถั่วฝักยาว สอยมะละกอ ท่าล้าง ท่าหั่น ท่าปอก ท่าสับ มะละกอ ตลอดจนถึงท่าตำหมากหุง จึงนำท่าธรรมชาติดั้งเดิมของชาวบ้านมาคิดประดิษฐ์เป็น ท่ารำหลักตามขั้นตอนของข้อมูลที่ศึกษาโดยปรุงแต่งให้มีศิลปะท่าทางนาฏศิลป์มากขึ้น แต่ยังคงท่าธรรมชาติไว้ ดังนี้

การแสดงช่วงที่ 1 สื่อถึงท่าธรรมชาติในการสอยมะละกอ เก็บพริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว

ภาพที่ 3 ท่าเก็บ ท่าสอย

ที่มา : พจนมัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ภาพที่ 4 ท่าเด็ด ท่าปอก

ที่มา : พจนมัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ผู้เขียนกำหนดท่าเก็บมะละกอ เก็บพริก เก็บถั่วฝักยาว และสอยมะละกอ
แล้วนำมาเด็ดขั้วมะเขือเทศ พริก รวมถั่วฝักยาว ปอกมะละกอ ต่อด้วยทำล้าง แล้วนำมะเขือเทศ
พริก ถั่วฝักยาวมาหั่น และสับมะละกอ

ภาพที่ 5 ท่าล้าง

ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ภาพที่ 6 ท่าหั่น ท่าสับ

ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

การแสดงช่วงที่ 2 ได้ประดิษฐ์ท่าท่าหมาท่ง ท่าปรุงรส และท่าchim
ในช่วงที่ 2 นี้ ผู้เขียนได้สืบทอดท่าธรรมชาตินางครก และกำหนดทำนานาฏศิลป์ของ
กลุ่มพนักงานเก็บ

ภาพที่ 7 ท่าหมาท่ง

ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ภาพที่ 8 ท่าchim

ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

การแสดงช่วงที่ 3 ผู้เขียนประดิษฐ์ท่ารำหลัก กลุ่มพนักงานบริการเดินทำเชิงมือซ้ายถือจาน มือขวาส่ายลำแขนมารับหมากหุงที่นางครกตำปรงรสองตัวแล้ว นำไปวางบนโต๊ะอาหารให้ผู้ชมในงานรับประทาน และประดิษฐ์ท่าเชิงให้ผู้แสดงทุกคนกลับเข้าหลังเวทีจบการแสดง

ภาพที่ 9 ท่ารับหมากหุง

ที่มา : พจนนมาลย์ สมรรถบุตร (2538)

ภาพที่ 10 ท่าเสิร์ฟหมากหุง

ที่มา : พจนนมาลย์ สมรรถบุตร (2538)

ผู้เขียนได้นำกระบวนการท่ารำทั้ง 3 ช่วงการแสดงมาเรียงร้อยเป็นกระบวนการท่าเชิงตำหมากหุง กำหนดการแปรแถวโดยคำนึงถึงกิจกรรมของผู้แสดงเป็นหลัก ใช้รูปแถวยืนคู่สามเหลี่ยมหน้าจั่ว รูปแถวยืนคู่สามเหลี่ยมมุมฉาก รูปแถวครึ่งวงกลม รูปแถวนั่งเรียงหน้ากระดานแยกส่วน มีตัวเอก รูปแถวยืนเรียงหน้ากระดานไม่มีตัวเอก รูปแถวเดินเรียงตอน เป็นต้น ส่วนการเชื่อมท่าเชิงยึดหลักการใช้ลีลาเป็นตัวเชื่อมจากท่าหนึ่งไปยังอีกท่าหนึ่งให้มีความสัมพันธ์ติดต่อกลมกลื่นกันและกำหนดให้ผู้แสดงเริ่มออกแสดงทางขวามือของเวทีเมื่อจบการแสดงให้ผู้แสดงเข้าทางซ้ายมือของเวที โดยผู้เขียนได้ประดิษฐ์ท่ารำให้เป็นกระบวนการท่าเชิงตำหมากหุงตั้งแต่ต้นจนจบการแสดง มีทั้งหมด 12 ท่ารำหลัก ดังนี้

ท่าที่ 1 ท่าเรียก

ท่าที่ 2 ท่าเก็บ

ท่าที่ 3 ท่าสอยมะละกอ

ท่าที่ 4 ท่ารวมกลุ่ม

ท่าที่ 5 ท่าปอกมะละกอ

ท่าที่ 6 ท่าล้าง

ท่าที่ 7 ท่าสับ ท่าหัน

ท่าที่ 8 ท่าส่งเครื่องปรุง

ท่าที่ 9 ท่าพนักงานตำหมากหุง

ท่าที่ 10 ท่าพนักงานบริการรับหมากหุง

ท่าที่ 11 ท่าบริการ (เสิร์ฟ) หมากหุง

ท่าที่ 12 ท่าเชิญผู้แสดงกลับเข้าหลังเวที

สามารถศึกษารายละเอียดกระบวนการท่าเชิงตำหมากหุงได้ในตำราเรื่อง “แนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิง” (พจนมัลย์ สมรรคบุตร, 2538, น. 142-150)

เครื่องดนตรีและเพลง

กำหนดใช้วงดนตรีพื้นเมืองอีสานเหนือ ประกอบไปด้วย ปี่กู่ แคน โหวด สะไน หิน โป่งกลาง กลองตั้ง กลองเอวหรือกลองหาง ไม้ก๊ับแก๊บ ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง พิณพื้นเมือง ไหซอง

ภาพที่ 11 เครื่องวงดนตรีโป่งกลาง

ที่มา : บริษัทขายเครื่องดนตรีอีสาน. (ม.ป.ป.).

การแสดง ช่วงที่ 1 บรรเลงลายสีทันดร สำหรับพนักงานเก็บมะเขือเทศ พริก ถั่วฝักยาว และสอยมะละกอส่งให้นางครก ต่อจากนั้นหยุดบรรเลงลายสีทันดร พนักงานเก็บทั้งหมดยืนหยุดทำนึ่งด้วยท่าผาลาเพียงไหล่

โน้ตลายเพลงสีทันดร

อาจารย์ประสาน สุทัศน์ ณ อยุธยา
ครูวิทยากรศิลป์ 6 กรมศิลปากร

เรียบเรียงโดย

ภาพที่ 12 โน้ตลายเพลงสีทันดร

ที่มา : พจนานุกรม สมรรถบุศ (2538)

การแสดง ช่วงที่ 2 ใช้เฉพาะเสียงกลองตีจังหวะ ตะ-ตึง-ตะ-ตึงตะ-ตึงตึง
กับเสียงตำครก

การแสดง ช่วงที่ 3 ลีลาการตำหมากหุ้ง ใช้โน้ตลายเพลงสังข์ศิลป์ชัย
บรรเลงสำหรับการแสดงชุดเซิ้งตำหมากหุ้ง ช่วงที่ 3 สำหรับพนักงานตำและพนักงาน
บริการร่ำออกมารับมากหุ้งออกไปบริการผู้ชม

โน้ตลายเพลงสังข์ศิลป์ชัย

เรียบเรียงโดย อาจารย์ประสาน สุทัศน์ ณ อยุธยา
ครูวิทยากรศิลปิน 6 กรมศิลปากร

กลองนำ

The musical score is written on a single staff in 2/4 time, with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It begins with a drum introduction (กลองนำ) marked with a percentage symbol (%). The melody starts at measure 7, marked with a circled cross (⊕). The score includes measure numbers 7, 13, 19, 25, 31, 37, and 40. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some measures containing beamed sixteenth notes. The score ends with a double bar line and a circled cross (⊕) at measure 40.

ภาพที่ 13 โน้ตลายเพลงสังข์ศิลป์ชัย

ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

ผู้แสดง

ผู้เขียนกำหนดให้ผู้แสดง 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 พนักงานเก็บมะเขือเทศ พริก ถั่วฝักยาว ใช้ผู้แสดงหญิงอย่างละ 2 คน รวม 6 คน และพนักงานสอยมะละกอใช้ผู้แสดงชาย 2 คน

กลุ่มที่ 2 พนักงานตำหมากหุงใช้ผู้แสดงหญิง 1 คน หรือ 2 คน

กลุ่มที่ 3 พนักงานบริการใช้ผู้แสดงหญิง จำนวน 6-10 คน ตามความเหมาะสมของเวทีที่แสดง

ระยะเวลาในการแสดง

เวลาที่ใช้ในการแสดงประมาณ 7-10 นาที

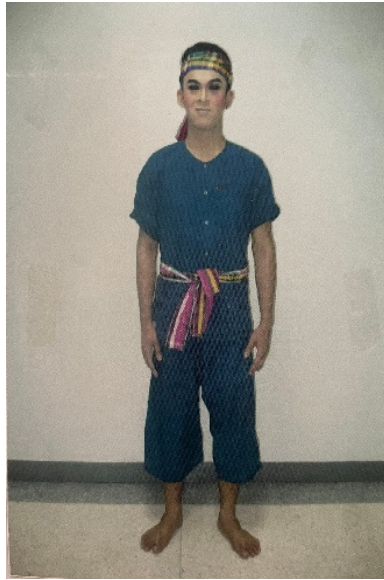
เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายผู้แสดงทั้ง 3 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

1. พนักงานเก็บที่เป็นผู้แสดงหญิงสวมเสื้อแขนกระบอก คอกลม ผ้าหน้า ปล่อยชายเสื้อให้คลุมขอบผ้าถุง ห่มสไบเฉียงพาดหัวไหล่ซ้าย นุ่งผ้าถุงผ้าฝ้ายมัดหมี่ โดยออกแบบให้พนักงานเก็บมะเขือเทศสวมเสื้อสีแดง พนักงานเก็บพริกสวมเสื้อสีเหลือง พนักงานเก็บถั่วฝักยาวสวมเสื้อสีเขียว ส่วนผู้แสดงชายสวมเสื้อม่อฮ่อมคอกลมผ้าหน้าแขนสั้น สวมกางเกงขาก๊วย ใช้ผ้าขาวม้าคาดสะเอวทับเสื้อและโปกศีรษะ

ภาพที่ 14 ชุดพนักงานเก็บผู้หญิง
ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

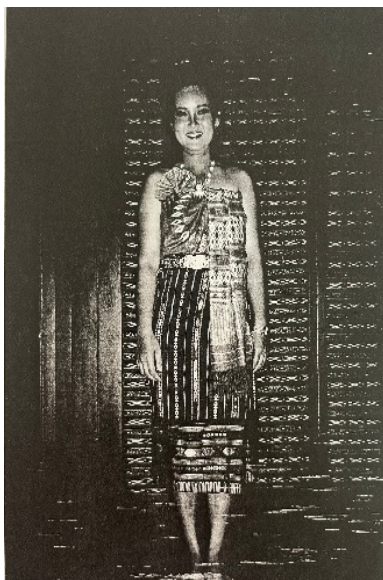
ภาพที่ 15 ชุดพนักงานสอยมะละกอ
ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

2. พนักงานตำหมากหุง ใช้ผ้าฝ้ายทอมือคาดมัดหน้าอก มีผ้าแพรวาผืนสั้นคลุมหัวไหล่ นุ่งผ้าถุงทับชายผ้าคาดหน้าอก คาดเข็มขัดเงินทับ ความยาวชายผ้าถุงอยู่ประมาณครึ่งน่อง สวมสร้อยคอ ตุ่มหูเงิน

ภาพที่ 16 ชุดพนักงานตำหมากหุง
ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

3. พนักงานบริการใช้ผ้าแพรยาวคาดหน้าอกห้อยชายผ้าด้านหน้า ข้างซ้าย นุ่งผ้าถุงทับชายผ้าคาดหน้าอก คาดเข็มขัดเงินทับ ความยาวชายผ้าถุงอยู่ประมาณ ครึ่งน่อง สวมสร้อยคอตุ้มหูเงิน

ภาพที่ 17 ชุดพนักงานบริการ
ที่มา : พจน์มัลย์ สมรรคบุตร (2538)

เมื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงเชิงตำหนักทุ่งโดยสมบูรณ์แล้ว ได้จัดการแสดง เผยแพร่ต่อชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - พ.ศ. 2557 รวมทั้งสิ้น 33 ครั้ง ปัจจุบัน นำการแสดง เชิงตำหนักทุ่งไปใช้ในการสอนนักศึกษาสาขาวิชาศิลปการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในรายวิชา PF02104 นาฏศิลป์อีสาน (Isan Occupational Dance) ซึ่งมีรายละเอียดของเนื้อหาหลักสูตร คือ ศึกษาประวัติความเป็นมา เอกลักษณ์ท้องถิ่นด้านรูปแบบกระบวนท่ารำ เครื่องแต่งกาย ในด้านการประกอบอาชีพของคนอีสาน และการฝึกทักษะของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ

8. การเขียนบทสรุป ให้เขียนปิดเรื่องเป็นย่อหน้าสุดท้ายของบทความ สรุปประเด็นสำคัญ ๆ มาเขียนรวมกันอย่างสั้น ๆ ให้มีสำนวนที่สนับสนุนเนื้อเรื่องของบทความ เช่น

ผู้เขียนได้นำเสนอวิธีการคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิงตำหนักทุ่ง มาอธิบายให้เห็นถึง ขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นด้วยการเก็บข้อมูล การศึกษาท่าทางธรรมชาติของชาวบ้าน วิธีการปรุง ตำหนักทุ่งเริ่มตั้งแต่การเตรียมเครื่องปรุง การเก็บมะเขือเทศ เก็บพริก เก็บถั่วฝักยาว

สอยมะละกอ การล้าง การปอก การสับ การตำหยากรู้นำขึ้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้มาเรียบเรียงด้วยศิลปะท่าทางร้ายรำทางนาฏศิลป์ มาผสมผสานในการสร้างท่ารำและกระบวนเชิง และกำหนดองค์ประกอบของการแสดงเชิงตำหยากรู นำทั้งหมดแล้วนำผลงานสร้างสรรค์เผยแพร่ทั้งในด้านการแสดง และด้านการศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรณีศึกษาสืบไป

9. การเขียนเอกสารอ้างอิง ให้เขียนเฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรของผู้แต่ง เช่น

พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2538). **แนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิง**. อุดรธานี:

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วชิรณี วงศ์ศิริอำนวย. (2552). **การเขียนบทความ**. กรุงเทพฯ: ปิเอสดีการพิมพ์.

10. การเขียนอ้างอิงการสัมภาษณ์ ให้เขียนระบุตามความเป็นจริงให้ชัดเจน เช่น

เปลื้อง ฉายรัศมี. (2532, 1 มกราคม). ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง

(ดนตรีพื้นบ้าน). สัมภาษณ์.

11. การเขียนประวัติผู้เขียน ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ประวัติทางการศึกษา การทำงาน ผลงานทางวิชาการที่ยอมรับ ตำแหน่งหน้าที่ การทำงานปัจจุบัน

12. ผลจากการประเมินบทความทางศิลปะการแสดง พบว่า การนำเสนอยังมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขหลายประการ ดังนี้

1) การเขียนสำนวนซ้ำซ้อนวนไปวนมา ให้หลีกเลี่ยงการใช้สำนวนและคำที่ซ้ำ ๆ กัน

2) ในการเขียนอธิบายในแต่ละช่วงการแสดงควรมีรูปภาพท่ารำหลักมาแนะนำประกอบคำอธิบายด้วย

3) ขนาตรูปภาพควรให้มีความกว้าง-ยาว เท่ากันทุกรูปทั้งบทความ พร้อมทั้งมีหมายเลขภาพที่...ต่อด้วยคำอธิบายรูปภาพสั้น ๆ แต่ครอบคลุม ระบุที่มาของภาพด้วย และมีขนาดใหญ่พอควร การถ่ายรูปให้เว้นระยะห่างของรูปภาพในภาพจากขอบรูปบน-ล่าง-ซ้าย-ขวา ให้เท่ากันเพื่อให้ภาพที่ต้องการนำเสนออยู่ตรงกลาง จะทำให้ได้รูปภาพที่สมบูรณ์

4) ให้ระวังการเขียนไม่ให้ใช้ภาษาพูดมาเขียนในงานวิชาการ

5) ในการเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ต้องเขียนนำเสนอองค์ประกอบของการแสดงให้ครบ เช่น เขียนอธิบายวงดนตรีที่ใช้แต่ไม่นำเสนอตัวโน้ตที่ใช้บรรเลง ถ้ามีเนื้อร้องต้องนำมาบันทึกไว้ด้วย

6) การนำเสนอรูปภาพการแต่งกายที่ซับซ้อน ให้ใช้รูปภาพผู้แสดงการแต่งกายทั้งด้านหน้าและด้านหลัง พร้อมมีลูกศรชี้อธิบายชิ้นส่วนต่าง ๆ แต่ถ้าเป็นการแต่งกายพื้นเมืองอย่างง่าย ๆ เขียนอธิบายไว้ได้รูปภาพโดยละเอียด

7) บุคลากรทางการศึกษาไม่ควรกระทำอย่างยั้่นนำเอางานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทางการแสดงของนักศึกษา (ศิลปินพันธ์ที่เกี่ยวข้อง) มาคัดลอกเป็นบทความของตนเองโดยไม่อ้างอิงและไม่ระบุชื่อนักศึกษาเจ้าของผลงาน นำส่งตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ

8) จากพฤติกรรมในข้อ 7 สามารถแก้ไขได้โดยใช้วิธีเขียนบทความเชิงวิจารณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพินิจ พิจารณา และวิพากษ์วิจารณ์ประเมินคุณค่าจากการรับรู้ได้ชมได้เห็นความงามของผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงทุกแขนง โดยใช้หลักเกณฑ์หัวข้อต่าง ๆ ในศาสตร์นาฏศิลป์ ดังนี้

8.1) โครงสร้างของผลงานสร้างสรรค์การแสดงชุด...มีแนวทางในการดำเนินงานอย่างไร

8.2) เนื้อเรื่องเป็นเนื้อหาแนะนำให้ผู้อ่านมีความรู้ในชุดการแสดงนั้น ๆ ได้นำเสนอข้อคิดเห็นอะไรไว้ให้เป็นแก่นสาร

8.3) กรอบแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงานการแสดง

8.4) การแบ่งช่วงการแสดงเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่

8.5) วิธีการสร้างท่ารำหลักและกระบวนท่าของการแสดงสื่อความหมายให้ความชัดเจนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนหรือไม่ ใช้วิธีการเชื่อมท่ารำหลักให้เป็นกระบวนท่าอย่างไร

8.6) การกำหนดจำนวนผู้แสดงและทักษะความสามารถถ่ายทอดท่ารำหลักและกระบวนท่าสร้างอารมณ์ให้ผู้ชมได้ประทับใจในระดับใด

8.7) การกำหนดเครื่องดนตรี เพลง และคำร้อง มีความสมจริงสร้างบรรยากาศตามเนื้อหาของผลงานสร้างสรรค์ทางการแสดงหรือไม่

8.8) การกำหนดเครื่องแต่งกาย เช่น รูปแบบ และการใช้สี

8.9) การกำหนดเวลาที่ใช้ในการแสดงเหมาะสมหรือไม่

8.10) ข้อกำหนดอื่น ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะของการแสดงนั้น ๆ

8.11) วิธีการนำเสนอการแสดงบนเวที การใช้พื้นที่บนเวที รวมถึงการใช้แสง สี เสียง ฉาก และเทคนิคต่าง ๆ ในขณะแสดงด้วย

8.12) การใช้ภาษาเขียนบทความเชิงวิจารณ์ให้ใช้ภาษาเขียนลักษณะกึ่งทางการ หรือในลักษณะการสนทนา ไม่ควรเขียนศัพท์เฉพาะที่ผู้อ่านทั่วไปไม่เข้าใจ ถ้ามีความจำเป็นต้องเขียนอธิบายคำศัพท์นั้นด้วย

8.13) ในการวิจารณ์ข้อดีและข้อบกพร่องของผลงานสร้างสรรค์การแสดง ต้องอธิบายให้เหตุผลโดยยึดหลักความเที่ยงธรรมประกอบตามหลักการของศาสตร์นาฏศิลป์ด้วย

8.14) ควรเขียนข้อชี้แนะเพื่อการแก้ไขปัญหาในข้อบกพร่องของผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงนั้น ๆ ด้วย

8.15) กรณีอาจารย์นำผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงของนักศึกษา หรือผลงานสร้างสรรค์ของผู้อื่นมาเขียนบทความเชิงวิจารณ์ ต้องระบุชื่อ นามสกุล หน่วยงาน ของเจ้าของผลงานนั้น ๆ ด้วยเสมอ

สรุป

การเขียนบทความงานสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดง เป็นการชี้แนะแนวทางในการนำศิลปะการแสดงทุกแขนงจากการเคลื่อนไหวเผยแพร่สู่สาธารณชน มาเรียบเรียงด้วยการใช้ตัวอักษรสื่อความหมาย แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะการแสดงของผู้สร้างสรรค์ถึงผู้อ่าน ให้ได้รับอรรถรสในศาสตร์นาฏศิลป์ด้วยศิลปะการเขียนของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ให้ได้รับความรู้ถึงวิธีการและกลยุทธ์ในขั้นตอนต่าง ๆ ของชุดการแสดง ให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของการแสดง พร้อมทั้งมีหลักฐานรูปภาพ ตัวโน้ต เนื้อเพลง (ถ้ามี) มาบันทึกไว้อย่างเป็นระบบในเชิงวิชาการ สามารถเป็นต้นแบบให้ผู้สืบสานงานทางศิลปะการแสดงได้ศึกษาและพัฒนาตนเองต่อไป โดยนำผลงานสร้างสรรค์เชิงตำหนักห่มมาประกอบคำอธิบาย

นอกจากนี้แล้วผู้เขียนได้ชี้แนะแนวทางให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจถึงการเขียนบทความเชิงวิจารณ์ทางศิลปะการแสดงจากผลงานสร้างสรรค์ของผู้อื่น โดยวิธีพินิจพิจารณา วิพากษ์ วิจารณ์ ข้อดี ข้อด้อย อย่างเป็นระบบเชิงวิชาการในศาสตร์นาฏศิลป์ ให้ได้ศึกษาถึงกลวิธีการเขียนบทความเชิงวิจารณ์ผลงานสร้างสรรค์ทางการแสดงให้มีปรากฏอย่างกว้างขวางสืบไป

รายการอ้างอิง

เกศินี จุฬาวิจิตร. (2552). การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์. นครปฐม:

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

บริษัทขายเครื่องดนตรีอีสานในโคราช. (ม.ป.ป.). **เครื่องวงดนตรีโปงลาง**. [ออนไลน์].

ค้นหาเมื่อ 1 มกราคม 2565. เข้าถึงจาก <https://www.google.com/search>

ปราณี สุรสิทธิ์. (2549). **การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2538). **แนวความคิดประดิษฐ์ทำรำเช็ง**. อุตรธานี:

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

_____. (2554). **โครงการจัดทำตำราและงานวิจัยเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, เอกสารคำสอน เรื่อง การวิจัยด้านนาฏศิลป์
และการละคร**. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

มัย ตะดียง. (2557). **ศาสตร์+ศิลป์ การเขียนผลงานทางวิชาการ (ฉบับเต็มร้อย)**.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วชิรณี วงศ์ศิริอำนวย. (2552). **การเขียนบทความ**. กรุงเทพฯ: บี เอส ดี การพิมพ์.

สิทธิ์ ชีรธรรม. (2557). **เทคนิคการเขียนบทความวิชาการ**. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **นาฏศิลป์ปริทรรศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.